

Joan Sala

President de la Setmana i director de Comanegra

“El llibre en català està guanyant mercat al castellà”

◆◆◆◆◆ Laura Serra

Després de presidir quatre edicions de la Setmana del Llibre en Català, Joan Sala deixa el càrrec. L'esdeveniment que organitza Editors.cat ha experimentat un creixement extraordinari en aquest temps: d'un centenar d'expositors s'ha passat als 219 d'enguany, i d'una facturació de 200.000 euros s'ha passat a 500.000. El director de l'editorial Comanegra dona la Setmana per consolidada. El seu successor s'anunciarà el diumenge 15.

Per què plega?

En aquests moments [la Setmana] és potser l'esdeveniment cultural més important del país. Porta molta feina i, en canvi, no té remuneració, t'ho treus del teu temps. Al principi hi poses moltes energies, però hi ha un moment que ja has donat el millor de tu i ha d'entrar algú amb ganes de fer coses noves. Crec que deixo una Setmana que no té res a veure amb la que vaig agafar i es mereix no quedar estancada.

Fem balanç: quin seria el principal èxit?

Haver creat la tercera pota que ha de tenir tot saló del llibre, que és la compravenda de drets internacionals. La Setmana ja era un festival literari i s'hi venien llibres, però no era una fira. Ara cada any venen 18 agents convidats per l'Institut Ramon Llull, cosa que implica 450 reunions i propicia la venda de drets a fora.

¿La internacionalització ha de ser una de les prioritats? 18 encara sona a molt poc, comparant-ho amb les grans fires.

Però aquí no hi ha totes les llengües del món. L'editor que ve aquí només troba llibres en català i a Guadalajara i Frankfurt hi ha tots els idiomes del món. Però, com a país petit, l'única manera de fer tirades grans és internacionalitzar els teus llibres. Necessitaríem un fenomen com el de *Millennium*, que ha arrossegat tota la novel·la nòrdica. És veritat que hem volgut

fer créixer aquesta pota, però és costós. Almenys ara podem dir que tenim una fira normal, si vols amb la dimensió que té Catalunya.

¿L'emplaçament i el format estan consolidats?

Sí. Però mentre hem trobat complicitat total de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament (Icub), del districte de Ciutat Vella només hem trobat traves des del primer moment fins a l'últim. Anem faltats d'espai i volen que en perdem un 20%. Això posaria en perill l'emplaçament.

¿Les altres administracions són còmplices?

Ha sigut un peix que es mossega la cua. El creixement de la Setmana ha fet que administracions i mitjans de comunicació, i fins i tot editors, s'hagin adonat de la importància que té i hi han apostat. El 2013 venien deu biblioteques i ara en venen 104, un 25% de les que hi ha al país. Per què? Perquè hem sigut capaços de dues coses: endarrerir una setmana la fira i aconseguir que els editors treguin les novetats abans, a finals d'agost. La sortida de 270 novetats editorials fa que les biblioteques vinguin a buscar-les. Ara tenim la roda màgica que funciona. La Setmana té una força dinamitzadora claríssima: no és important pel que venem en 10 dies, sinó pel creixement que genera fins a Nadal.

“AL SECTOR LI FALTA UN ESDEVENIMENT DE CARA AL MES DE JUNY PER DINAMITZAR LES VENDES D'ESTIU”

Continuem el balanç amb els reptes. Què li falta al sector editorial?

Li falta un esdeveniment de cara al mes de juny vinculat a les lectures d'estiu. Ara que tindrè temps, em vull dedicar a pensar-hi des d'Editors.cat. Ja tenim la Setmana, Nadal i Sant Jordi, però ens falta dinamitzar l'estiu.

Les xifres de la Setmana han crescut exponencialment. La facturació ha pujat un 65% en els últims quatre anys. Quin sostre té? ¿Hi ha perill que sigui un nou Sant Jordi? No es creixerà al mateix ritme. Ja hi ha 188 segells editorials! Però no serà com Sant Jordi, perquè volem que hi hagi un contacte personal,

que es pugui parlar amb l'autor, amb l'editor. També és una trobada per al sector. I la Setmana incorpora una cosa fonamental, que és la venda de fons, que avui es pot trobar en molt poques llibreries. Només em fa patir que plogui.

Com veu el context? El sector remunta molt a poc a poc [vegeu la pàgina 39] i li està costant molt arribar a les cotes de precrisi.

Jo tinc dues certeses i una exigència. Primera: el llibre en català té bona salut, està creixent i té bones expectatives. Segona: la lectura baixa. És a dir, la gent cada vegada llegeix menys, però la lectura en català puja. Conclusió: estem guanyant mercat al llibre en castellà. És significatiu que un 22% de la gent que diu que llegeix un llibre en castellà és perquè no l'ha trobat en català. Quan diem que es publica massa, això no és cert en català. I no creixerem per incrementar el nombre de lectors –fer nous lectors costarà molt– sinó per la quota que prenguem al castellà. I aquesta quota depèn de l'oferta que donem. Actualment el 16% dels llibres que es publiquen a l'estat espanyol són en català, mentre que les vendes representen un 22%-24%. Això vol dir que el llibre en català ven més. Sempre ho dic a

A judici i a impremta amb ‘On és l'Estel·la?’

El director de Comanegra ha sigut citat el 25 de setembre als jutjats de Palma per passar per l'obligat acte de conciliació amb els seus denunciants, del sindicat policial Jupol, que han presentat una querrela que acusa l'editorial d'“apologia colpista” i de denigrar la Policia Nacional i la Guàrdia Civil amb el llibre il·lustrat i satíric *On és l'Estel·la?* de Toni Galmés. Joan Sala afirma que no acceptaran les seves demandes, que són la retirada

del llibre i la petició de disculpes, de manera que no s'estalviaran el judici: “Ens emparem en la llibertat de publicació i expressió. Tot això ho fan per generar por, perquè ens ho pensem dues vegades abans de fer res. Busquen la censura prèvia. En el nostre cas no la trobaran”, diu Sala. No només això, sinó que durant la Setmana sortirà la tercera edició del llibre i un nou volum del mateix Galmés i l'Estel·la pensat per al públic familiar.

PERE TORDERA

les grans superfícies! Jo soc un lector eminentment en català i acabo l'any llegint més llibres en castellà. I això és perquè no s'han traduït o perquè no són a les llibreries, perquè el català està subrepresentat a les grans cadenes.

I l'exigència quina és?

El català està creixent perquè el sector està fent un sobreesforç. Avui ser editor implica una militància total. Amb el conseller Santi Vila vam pactar el Pla de Lectura 2020; tots els que han vingut al darrere han anunciat que es compliria i no s'ha complert. Tenim un dèficit brutal sobre el que havia acordat el govern i exigim pressupostos ja.

Com s'ha d'afrontar la transformació digital?

El llibre digital no ha funcionat. Als Estats Units ha baixat del 24% al 18%, i aquí les vendes no han passat mai del 5%. Sí que ha funcionat la venda online. Amazon tancarà l'any amb el 17% de quota de mercat. Per a Comanegra i editorials com la nostra, mai està per sota del cinquè client. La realitat és que ho fan molt bé i que no podem comptar amb la voluntarietat de la gent. Convé reflexió, autoanàlisi i inventiva per competir-hi. ♦

“EL CATALÀ CREIX PERQUÈ EL SECTOR ESTÀ FENT UN SOBREESFORÇ. EXIGIM PRESSUPOSTOS JA”

ELS IMPERDIBLES DE LA SETMANA

Premi Trajectòria a Les Punxes

DIJOUS 12 A LES 19.30 H
Margrit Lömker i Oriol Serrano han sigut l'ànima de Les Punxes en els últims 50 anys, la principal distribuïdora de llibres del país. El premi Trajectòria els reconeixrà una feina “modèlica per la seva innovació i compromís empresarial i personal amb el món del llibre, del qual són una baula essencial”, segons el jurat. El premi és una obra de l'artista Ignasi Aballí.

Adeu a 'Millennium'

DISSABTE 7 A LES 19 H
David Lagercrantz, l'autor que va substituir Stieg Larsson a la ploma de *Millennium*, tanca la saga negra amb *La noia que va viure dues vegades*, que presentarà a la Setmana davant els fans de Lisbeth Salander. La saga ha venut 100 milions de llibres al món, 400.000 en català.

Escapada cap al Marroc via la Model

DISSABTE 7 A LES 17.30 H
William McLellan tenia 22 anys quan va intentar guanyar-se el pa fent de camell traficant amb àcid cap al Marroc. En un viatge lisèrgic a la Barcelona franquista, va acabar a la presó Model. Avui ho pot explicar a *Escapada rebel cap a la llibertat* (Comanegra), que presenta amb Gerard Quintana i Madeline Beach Carey.

Així s'usa la gramàtica catalana

DILLUNS 9 A LES 18.45 H
Maria Josep Cuenca i Màrius Serra presenten la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*, una obra més digerible, normativa i descriptiva adreçada als professionals de la llengua que no són lingüistes.

La Setmana per a petits

DISSABTE I DIUMENGE D'11 A 14 H I DE 17 A 19 H
A més de la presentació de llibres infantils i juvenils (des de *La revolta de Santa Jordina* de Lyona i David Fernández fins als *Contes des de la presó* de Junqueras), Eva Cartanyà

s'ocuparà de la dinamització infantil de la Setmana. Pràcticament cada tarda, i sobretot els caps de setmana, la plaça de la Catedral tindrà activitat familiar. El dissabte 14 a les 11 h hi signarà Geronimo Stilton.

La Setmana per a noctàmbuls

DISSABTE 7 DE LES 21 A LES 24 H
Comprar llibres de nit és una de les perversions de les quals permet gaudir la Setmana dissabte vinent al vespre, fins a mitjanit. A més de les cerveses, el vi i la música (Ivette Nadal i Víctor Endrino) hi haurà una mena de gimcana literària amb Míriam Cano, Martí Sales, Roger Pelàez o Yannick Garcia i la participació del públic. 30 escriptors estaran disponibles per firmar el seu llibre. Xavier Bosch presentarà *Paraules que tu entendràs* amb Maria Xinxó.

L'escola a debat

DIMARTS 10 A LES 18.15 H
Enric Prats, pedagog, i Mar Esteve Ràfols, directora de l'Escola Epiqueia, obriran el debat *Innovar o renovar l'escola?* Els dos autors d'Eumo reivindiquen els grans referents en la tradició de la modernitat pedagògica: Dewey, Montessori, Freire, Milani, Ferrer i Guàrdia...

És 'Persecució', Pou

DISSABTE 7 A LES 19.30 H
Una de les activitats apadrinades per la DO Catalunya convidada a seguir a conversa entre el periodista Joan Maria Pou i l'escriptor Toni Sala amb motiu de la seva última novel·la, l'apassionant *Persecució*.

Lectura Mundial per la Llibertat d'Expressió

DIMECRES 11 A LES 10.30 H
La Diada sempre li ha sigut propícia, a la Setmana. Aquest any l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana participa en una Lectura Mundial per la Llibertat d'Expressió, una iniciativa de lectura conjunta arreu del món per la llibertat d'expressió del Festival Internacional de Literatura de Berlín. A Barcelona llegiran di-

versos autors de l'AELC, i es farà també a Palma i València.

El Sant Jordi de Sánchez Piñol

DIVENDRES 13 A LES 18.15 H
Albert Sánchez Piñol no participa mai en la diada de Sant Jordi, però, en canvi, presentarà a la Setmana, amb Antoni Bassas, el seu nou llibre acabat de sortir del forn, un recull de les històries que explicava a *El matí de Catalunya Ràdio*, que tenen en comú el vincle amb la realitat i que duraven 2 minuts de lectura.

Llibres amb ploma i marabú

DISSABTE 14 A LES 13 H
Ricard Ruiz Garzón moderarà la taula *LGTBI i queer: dels títols als continguts* a partir de les novetats editorials de Pol Guasch (*Tanta gana*), Thais Morales i Carme Pollina (*Gent de ploma i marabú*) i Muriel Villanueva (*Nines*).

La Barcelona de Calders amb les Calders

DISSABTE 14 A LES 17 H
La Setmana proposa 10 itineraris guiats per escriptors o experts en la matèria. En el cas de la ruta Pere Calders per Sant Antoni (on vivia l'autor), són Tessa Calders i Diana Corromines, filla i neta de l'escriptor, les que condueixen un itinerari a través de contes i articles.

'Cavall Fort' al galop

DISSABTE 14 A LES 18.30 H
En el marc del Dia de les Revistetes, el president Joan Sala entregarà el primer Premi Especial La Setmana a *Cavall Fort*. Des d'una hora abans es podrà dibuixar *El Tatano* i *Cavall Fort*.

Premis literaris, ¿en parlem?

DIUMENGE 15 A LES 11 H
L'editora Eugènia Broggi, l'escriptora Marta Orriols, l'escriptor i periodista Jordi Nopca i el membre d'Òmnium Jordi Lon conversaran sobre el paper dels premis literaris en el panorama literari català.